

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Τεύχος 48
Απρ. Μάιος Ιούν. 1997

Τριμηνιαία έκδοση των Φίλων του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

“... στα ηφαίστεια κλήματα σειρά
και τα σπίτια πιο λευκά στου γλαυκού το γειτόνεμα!”

Οδ. Ελύτης

φωτ: Α. Κ-Μ.

φωτο: Ν. Μαλλούχος

φωτο: Ν. Μαλλούχος

φωτ: Α. Κ-Μ.

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ

Εκείνο που κάνει τη μεγαλύτερη εντύπωση στη Σαντορίνη είναι το πάντρεμα της καταστροφής με τη δημιουργία. Του λευκού με το μαύρο και της υπέροχης αίσθησης του ύψους απ' όπου ατενίζει κανείς τη θάλασσα, τις Καμένες, την κίνηση του λιμανιού και το ηλιοβασίλεμα.

Από 1 έως και 4 Μαΐου, 38

“Φίλοι”, μικροί και μεγάλοι, συμμετείχαν σε μια σπάνια εκδρομή γεωλογικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, με ειδικά οργανωμένες ξεναγήσεις και καλή συντροφιά.

Ευχαριστούμε θερμά τον ηφαιστειολόγο κ. Γ. Βουγιουκαλάκη και το Μπελλώνειο Πολιτιστικό Κέντρο.

Χορηγός Έκδοσης ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ Α.Β.Ε.Σ.

«Οι Φίλοι – Η Παρέα» – Τεύχος 48, Απρ. Μάιος Ιούν. '97 1

Απολογισμός των Φίλων έτους 1996

Το 1996 ήταν πιστεύω μία ακόμη εύστοχη χρονιά για τους Φίλους παρ' όλο που το τέλος της σημαδεύτηκε από τον πρόωρο χαμό του Άγελλου Γουλανδρή συνιδρυτού του Μουσείου και θερμού φίλου και υποστηρικτή του Σωματείου μας. Με θλίψη στην καρδιά συνοδέψαμε τον τόσο σημαντικό αυτόν άνθρωπο στην τελευταία του κατοικία. Η απώλειά του αφήνει μεγάλο και δυσαναπλήρωτο κενό τόσο στην οικογένειά του όσο και στους συνεργάτες του Μουσείου και τους φίλους.

Οι συνεχιζόμενες εργασίες στο νέο κτίριο του Μουσείου είχαν ως συνέπεια να υπάρχουν δυσκολίες στο να γίνονται συγκεντρώσεις μέσα στις αίθουσες, καθώς και στον περίβολο του Μουσείου, που τόσες φορές μας φιλοξένησαν. Η μεταφορά του γραφείου μας σε αίθουσα του ορόφου έλυσε προσωρινά τις ανάγκες μας αλλ' επειδή μοιραζόμαστε τον χώρο περιορίζεται αυτομάτως η συνεργασία μας για να μην ενοχλούμε.

Φέτος αποκτήσαμε καινούριο και πιο εξελιγμένο

ηλεκτρονικό υπολογιστή που θα διευκολύνει εξαιρετικά τις ανάγκες του γραφείου μας. Το κόστος του καλύφθηκε από δύο σημαντικές δωρεές εις μνήμην του Άγγελου Γουλανδρή και προήλθαν από την Καΐτη Κυριακοπούλου και από ένα μέλος μας που επιθυμεί να μείνει ανώνυμο.

Τα τέσσερα τεύχη του ενημερωτικού μας δελτίου καλύφθηκαν επίσης από δωρεά της ALPHA Τραπέζης Πίστεως.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Η χρονιά ξεκίνησε με το κόψιμο της πίτας που έγινε στο Μουσείο και ακολούθησε μικρή δεξίωση με λαχνό και τραγούδι από την ευγενώς προσφερθείσα Κ Ανδρουλάκη. Στο πάνω την συνόδευσε ο υιός Κος Ανδρουλάκης. Κατά την διάρκεια της εορτής παρουσιάσθηκε η νέα έκδοσις του Μουσείου "Κοχύλια από τις Ελληνικές Θάλασσες". Στο ενδιαφέρον αυτό βιβλίο συνεργάσθηκαν οι Κες Μαριάννα Ντελαμότ και Εύη Θεοδώρου.

Στις 13 Μαρτίου, μετά το τέλος της Γενικής Συνέλευσης, ο ερευνητής βυθού και ιδρυτικό μέλος του Σωματείου μας Κος Κάρολος Βράτιτς παρουσίασε την εξαιρετικού ενδιαφέροντος ταινία του "Ο Κρυφός Κόσμος του Ελληνικού Βυθού" με αφήγηση του ίδιου και μουσική επένδυση του Αριστοτέλη Μυταρά.

Από 19 – 21 Απριλίου, αμέσως μετά το Πάσχα, έγινε η μεγάλη μας εκδρομή στην περιοχή της λίμνης Κερκίνης που φιλοξενεί τον μεγαλύτερο αριθμό πουλιών από κάθε άλλο ελληνικό υγρότοπο. Επισκεφθήκαμε επίσης το Δάσος Λαιλιά από οξιά και πεύκη που θεωρείται μεγάλης σημασίας για την μελέτη της εξελιξης των δασών της περιοχής.

Η προγραμματισμένη εκδήλωση στον κήπο του Μουσείου με τον Ιρλανδό μουσικό Κο ROSS DALY και το συγκρότημά του, ματαιώθηκε επειδή συνέπεσε με την ημέρα της κηδείας του Ανδρέα Παπανδρέου.

Τον Νοέμβριο έγινε ολοήμερη επίσκεψη των Φίλων στο Λαύριο με ξενάγηση του Κου Σταύρου Ιατρού.

Και τέλος μία ακόμη εκδήλωση, η διήμερη εκδρομή στη Λίμνη Ταυρωπού, αναγκαστικά ματαιώθηκε, λόγω της κατάληψης των δρόμων από τους αγρότες.

Με τη λήξη της χρονιάς το ταμείο μας είχε 4.600.000 δρχ.

Ο απολογισμός της εκπαιδευτικής δράσης των Φίλων, της δράσης της "Παρέας", ακολουθεί στις σελίδες 6 και 7.

Μαίρη Αλευρά

Απολογισμός του Μουσείου 1996

Φωτο: Μαρία

Η οχιά της Μήλου *Macrovipera schweizeri* (syn. *Vipera lebetina*)

Το 1996 ήταν για το Μουσείο έτος που σφραγίστηκε από την ασθένεια και το θάνατο του προέδρου του. Αν και μέχρι το καλοκαίρι ο Πρόεδρος ήταν παρών, από τους τελευταίους καλοκαιρινούς μήνες η απουσία του άρχισε να γίνεται αισθητή.

Η απώλειά του σηματοδοτεί το τέλος μιας εποχής που έφερε την χαρισματική σφραγίδα του. Μετά τις 2 Νοεμβρίου το νέο Δ.Σ., όπως ίδιος το επέλεξε, με την είσοδο της κυρίας Mariánnas Delamotte συγκροτήθηκε ως εξής:

Νίκη Γουλανδρή – Πρόεδρος, Mariánnas Delamotte – Αντιπρόεδρος, Φαλή Βογιατζάκη – Γενική Γραμματέας και Ταμίας

Το Δ.Σ. συνεχίζει τις δραστηριότητες του Μουσείου ακολουθώντας τις αρχές και τους σκοπούς που είχε θέσει ως θεμέλιο ο Άγγελος Γουλανδρής.

Προχωρεί με επιτυχία στη δημιουργία του KENTROU ΓΑΙΑ ενώ συνεχίζει το έργο του EKBY. Παράλληλα διευρύνει τις συνεργα-

σίες του τόσο στον επιστημονικό όσο και στον εκπαιδευτικό τομέα με την Ευρωπαϊκή Ένωση και με Ευρωπαϊκά και Αμερικανικά Μουσεία.

Συγκεκριμένα: το Μουσείο συνέχισε τις ερευνητικές του δραστηριότητες με ξένους και Έλληνες επιστήμονες, τον εμπλουτισμό των συλλογών του, εκδόσεις και το εκπαιδευτικό του έργο σε στενή συνεργασία με τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας.

Το έργο αυτό αναλύεται με συντομία κατά τομείς ως εξής:

1. ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΚΕΝΤΡΟ ΓΑΙΑ)

Το 1996 συνεχίσθηκαν οι εργασίες ανέγερσης του KENTROU "ΓΑΙΑ" σύμφωνα με το χρονοδιαγράμμα. Στα πλαίσια αυτά:

α. Ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση και δημοπρατήθηκε με διεθνή διαγωνισμό η εργολαβία για τη B' φάση των κτιριακών του εγκαταστάσεων.

β. Υπογράφηκαν οι συμβάσεις

για τις μελέτες Πληροφορικής και Επιστημονικών Εργαστηρίων.

2. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ / ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ (EKBY)

(Παράρτημα του Μουσείου στη Θεσσαλονίκη)

Κατά την διάρκεια του 1996 το EKBY συνέχισε με μεγάλη επιτυχία το έργο του στους τομείς της έρευνας και της ενημέρωσης παρέχοντας τις κατωτέρω υπηρεσίες:

α. Παρείχε συμβουλές στο ΥΠΕΧΩΔΕ σε θέματα βιοτόπων – υγροτόπων (εφαρμογή Οδηγίας 92/43, διεθνείς υποχρεώσεις, παρακτικες ζώνες, κρίση μελετών, περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση).

β. Σε συνεργασία με εκατό επιστήμονες από τρία Πανεπιστήμια της χώρας ολοκλήρωσε το έργο καταγραφής των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας της Ελλάδας, στα πλαίσια της οδηγίας 92/43 της ΕΟΚ και του δικτύου NATURA 2000. Επίσης, μετά από ανάθεση του ΥΠΕΧΩΔΕ και σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Δασών εκπόνησε διαχειριστικά σχέδια, οδηγό παρακολούθησης και εκστρατείας ενημέρωσης για 10 από τις περιοχές αυτές.

γ. Συνέχισε με επιτυχία το έργο της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και μελών περιβαλλοντικών οργανώσεων με σκοπό την προώθηση της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής.

δ. Ολοκλήρωσε την εκστρατεία ενημέρωσης στη Λίμνη Κερκίνη στα πλαίσια του προγράμματος MedWet, η οποία ξεκίνησε το 1995. Επίσης, συμμετείχε στη διεθνή συνάντηση του προγράμματος στη Βενετία.

ε. Εκτέλεσε σειρά ενημερωτικών και ερευνητικών έργων μικρής

κλίμακας, και συνέχισε την εκτέλεση ειδικού πιλοτικού προγράμματος για την αξιοποίηση των υγροτόπων στον καθαρισμό υγρών αποβλήτων.

στ. Συμμετείχε στις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος για τη Φύση. Τέλος,

ζ. Το EKBY αποκτά, σε σύντομο χρόνο, τη δική του στέγη, ένα κτίριο περίπου 1200 τ.μ. που οικοδομείται σε οικόπεδο που παραχωρήθηκε στο Μουσείο από το Αγρόκτημα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

3. ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Το Γραφείο αυτό που άρχισε να λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 1994, συμπλήρωσε τρία χρόνια λειτουργίας, στεγάζεται στο κτίριο της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα και υποστηρίζεται από τη Γεν. Δ/νση XI της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με επικεφαλής την κυρία Α. Νικηφοράκη.

Ο κύριος στόχος του είναι η ενημέρωση και προώθηση πληροφόρησης σχετικά με τη φιλοσοφία, στρατηγική, τις αρχές και τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για το Περιβάλλον και την Αείφορο Ανάπτυξη.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΒΙΟΤΟΠΟΥ ΟΧΙΑΣ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ

Το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας ανέλαβε στα πλαίσια του Β'

Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης σε συνεργασία με τον Δήμο Μήλου και την Αναπτυξιακή Εταιρία Κυκλαδών και με την υποστήριξη του ΥΠΕΧΩΔΕ την υλοποίηση προγράμματος για την προστασία του βιοτόπου της οχιάς της Μήλου. Το έργο αποσκοπεί στη συστηματική έρευνα και προστασία της οχιάς της Μήλου (*Vipera lebetina schweizeri*) ενός στενά ενδημικού είδους, που αντιμετωπίζει σημαντικούς κινδύνους, οι οποίοι μπορούν να οδηγήσουν στην εξαφανισή του, καθώς και στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για την ανάγκη προστασίας του ενδημικού αυτού είδους.

5. ΑΝΑΓΛΥΦΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας μετά την παραγωγή αναγλυφου δορυφορικού χάρτη, κλίμακας 1:500.000 προχωρεί στην παραγωγή αντίστοιχων επίπεδων έγχρωμων χαρτών μικρότερης κλίμακας. Οι εκδόσεις αυτές θα χρησιμοποιηθούν για εκπαιδευτικούς σκοπούς και σε εφαρμογές ειδικού ενδιαφέροντος, όπως είναι η παρακολούθηση των βιοτόπων, η διαχείρηση υδάτινων πόρων κ.λ.π.

6. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Κατά το έτος 1996 το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας προχώρησε στη διάδοση της πολυτελούς έκδοσης "Κοχύλια από τις Ελληνικές Θάλασσες", η οποία περι-

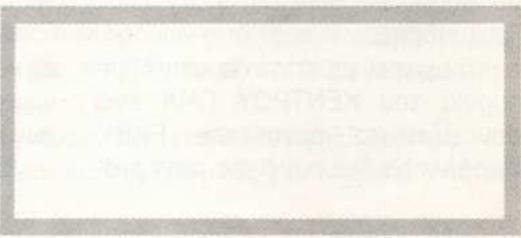
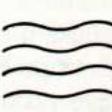
λαμβάνει 318 σελίδες με 330 φωτογραφικές απεικονίσεις κοχυλιών, με συστηματική ταξινόμηση των Μαλακίων σε οικογένειες, γένη και είδη με λεπτομερείς περιγραφές του οστράκου κάθε είδους, του βιοτόπου του και της γεωγραφικής του εξάπλωσης στις ελληνικές θάλασσες αλλά και στις άλλες θάλασσες όπου συναντάται.

Το Μουσείο σε συνεργασία με το EKBY και με την οικονομική υποστήριξη της Εμπορικής Τράπεζας πραγματοποίησε έκδοση βιβλίου για τους ελληνικούς υγροτόπους. Το βιβλίο αυτό παρουσιάζει τα γνωρίσματα των υγροτόπων, τις λειτουργίες και αξίες τους καθώς και τις απειλές και τις πιέσεις που υφίστανται. Επίσης παρατίθεται ένα οδοιπορικό 35 υγροτοπικών περιοχών της χώρας μας από τον Έβρο έως την Κρήτη. Πρόκειται για μια πολυτελή έκδοση 381 σελίδων για την οποία συνεργάστηκαν 100 ειδικοί επιστήμονες και φωτογράφοι από όλη τη χώρα.

Οι εκδόσεις του Μουσείου συνεχίζονται το 1997 με την επικείμενη έκδοση των Ερπετών της Ελλάδας και του 10ου τόμου της Επετηρίδας του Μουσείου.

Διόρθωση κειμένων:
Αγγελική Βαρελλά
Επιμέλεια Εκδόσης
Άννα Κρεμέζη – Μαργαριτούλη

© Απαγορεύεται η ανατύπωση, ή η αναδημοσίευση, τμημάτων ή του συνόλου των εικόνων ή των κειμένων του δελτίου, χωρίς την γραπτή άδεια του Δ.Σ. των «Φίλων».

Εκδότης/Ιδιοκτήτης:
«ΦΙΛΟΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»
Λεβίδου 13, 145 62 Κηφισιά
τηλ.: 8083.289, 8015.870
Υπεύθυνη σύμφωνα με το νόμο:
Φρόσω Πηλαβάκη: Πρόεδρος
Στοιχειοθεσία–Σελιδοποίηση–Φίλμης κειμένων
Γ. Μαντενιώτης 8067.037
Τυπώθηκε στο λιθογραφείο «Ι. Μακρής Α.Ε.»
Κηφισίας 40 –Μαρούσι
Τιμή τεύχους για τα μη μέλη των «Φίλων» ΔΡΧ.: 200

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ
ΦΥΣΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

η παρέα του μουσείου

Τεύχος 48 Απρ. Μάιος Ιούν. 1997

Τριμηνιαία έκδοση του Παιδικού Τμήματος των Φίλων του Μουσείου Γουλανδρή

Μουσείο – Σχολείο Καλαμάτα 4–6/4/97

φωτο: Α. Κ.Μ.

Στιγμιότυπο από την πρακτική εξάσκηση στο πάρκο σιδηροδρόμου της Καλαμάτας

Mε την συνεργασία δύο υπουργείων και ενός διεθνούς μη κυβερνητικού οργανισμού (Υπ. Παιδείας, Υπ. Πολιτισμού και ICOM–Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων / Ελληνικό Τμήμα) διοργανώθηκε στην Καλαμάτα το 5ο Περιφερειακό Σεμινάριο Μουσείο Σχολείο στις 4, 5, και 6 Απριλίου '97.

Το σεμινάριο αυτό έχει μια ιστορία 10 περίπου ετών με διοργανώσεις στους νομούς Αργολίδας, Πιερίας, Αχαΐας, Ιωαννίνων, και Μεσσηνίας, που μαζί με την αδιάκοπη λειτουργία της εκπαιδευτικής ομάδας του ICOM και τις ανεξάρτητες

εκπαιδευτικές δράσεις στα Μουσεία, σφράγισαν την ιστορία της Μουσειοπαιδαγωγικής στη χώρα μας.

Το Μουσείο θεωρείται πια σήμερα ένας χώρος ανοιχτός στο κοινό, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της και οι λειτουργίες του στοχεύουν στη μελέτη, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία.

Το Σχολείο, από την άλλη πλευρά, επίσης δεν νοείται σήμερα σαν ένας κλειστός χώρος όπου ο δάσκαλος διοχετεύει γνώσεις στα παιδιά για να τα κάνει πιο παραγωγικά. Αντίθετα στο σημερινό σχολείο θα πρέπει να αναπτύσσονται οι ανθρώπινες σχέσεις, η δημιουργικότητα, τα ταλέντα, η έμπνευση, να καλλιεργείται η συνθετική σκέψη, η διαίσθηση και τα συναισθήματα.

Το φυσικό περιβάλλον και η σχέση του ανθρώπου με αυτό, απασχολεί μια νέα γενιά Μουσείων που κάνει την εμφάνισή της ήδη από τη δεκαετία του '60.

Στην πόλη της Καλαμάτας με την πλούσια πολιτιστική ιστορία και με τη συνεχή παρουσία 300 εκπαιδευτικών και των δύο βαθμίδων, παρουσιάστηκαν με δεκάλεπτες εισηγήσεις τα εκπαιδευτικά προγράμματα 15 περίπου Μουσείων και άλλων φορέων.

Όμως η πρωτοτυπία και η επιτυχία του Σεμιναρίου Μουσείο – Σχολείο οφείλεται κυρίως στο ίδιαίτερο βάρος που δίνεται στις ομάδες εργασίας και στην πρακτική εξάσκηση.

Τους "Φίλους του Μουσείου" εκπροσώπησε η κ. Άννα Κρεμέζη – Μαργαριτούλη παρουσιάζοντας το θέμα "Εκπαιδευτικά προγράμματα στο Φυσικό Περιβάλλον". Στην ομάδα εργασίας με το ίδιο θέμα συμμετείχαν 20 εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων που κατέστρωσαν τα βήματα υλοποίησης ενός τέτοιου προγράμματος.

Την επόμενη μέρα, Κυριακή, έγινε η πρακτική εξάσκηση στο πάρκο του Σιδηροδρόμου, με ενεργό συμμετοχή, αισθητική προσέγγιση και πολύ φιλική διάθεση, ανάμεσα στα μέλη της ομάδας.

Αντίστοιχες ομάδες εργασίας–πρακτικής εξάσκησης έγιναν και από άλλους συντονιστές εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Η γεύση όλων των συντονιστών από την επαφή με τους εκπαιδευτικούς της Μεσσηνίας ήταν άριστη, πράγμα που μας γεμίζει όρεξη για το νέο Σεμινάριο Μουσείο – Σχολείο που ελπίζουμε να μην αργήσει.

Η δράση της “Παρέας” το 1996

Φωτο: Σάββας Λουζής

Πλάι στον κορμό των ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ τρέφεται και μεγαλώνει το νεαρό δέντρο της ΠΑΡΕΑΣ, τα παιδιά που θα έλεγα ότι η περιβαλλοντική τους ενημέρωση και ευαισθητοποίηση αποτελούν την προτεραιότητά μας.

Τη χρονιά που πέρασε, όπως και τα προηγούμενα 11 χρόνια δράσης, τα παιδιά πήραν μέρος σε ένα πλούσιο πρόγραμμα, που είχε προσεκτικά καταστρωθεί σύμφωνα με τους κανόνες της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

• **Στις 27 Ιανουαρίου 1996** επισκεφθήκαμε το Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμικής στην Πλάκα για να ξεναγηθούμε στον μαγικό κόσμο του πηλού και να προσπαθήσουμε κι εμείς να εκφραστούμε μέσα από τον πανάρχαιο αυτό τρόπο δημιουργίας. Οι προβολείς της Εκπαίδευτικής Τηλεόρασης φώτισαν τον δημιουργικό μας οίστρο.

• **Στις 17 Φεβρουαρίου 1996** μία βδομάδα πριν από την Καθαρή Δευτέρα, ακολουθώντας την παράδοση, ανεβήκαμε στην Πεντέλη για το πέταγμα του αετού. Ήρθαν μαζί μας γονείς που έδειξαν στα παιδιά πώς να φτιάχνουν αετούς με χαρτί, κόλλα, σπάγκο και ζύλο και ύστερα προσπάθησαν να τους πετάξουν στον ουρανό διαβάζοντας το σχετικό ποίημα του Γιώργου Σουρέλη. Η ποίηση όμως δεν μας βοήθησε καθόλου γιατί σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους χρειάζεται και λίγος αέρας...

• **Στις 30 Απριλίου 1996** μια μεγάλη παρέα από παιδιά και μεγάλους

πτερούς του Πάρκου δίνοντας πληροφορίες για την δράση μας. Ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ Κ. Λαλιώτης και ο Διευθυντής Περιβάλλοντος Κ. Βουρνάς συνομίλησαν με μέλη της ΠΑΡΕΑΣ, τον Γρηγόρη τον Άγγελο και τον Κώστα. Πρέπει να τονίσουμε πως το περίπτερό μας ήταν από τις ελάχιστες συμμετοχές Περιβαλλοντικών Οργανώσεων με συγκεκριμένη δράση στον τομέα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και το μοναδικό που στελεχώθηκε από τα ίδια τα παιδιά που συμμετέχουν στη δράση αυτή.

Επειτα ήρθε το καλοκαίρι και χωρίσαμε για να ξαναβρεθούμε το φθινόπωρο.

• **Έτσι την Κυριακή 29 Σεπτεμβρίου** η Ορνιθολογική Εταιρία μάς προσκάλεσε στον Εθνικό κήπο της Αθήνας για να γιορτάσουμε με τον δικό μας τρόπο την Πανευρωπαϊκή Ημέρα των Πουλιών. Πήραμε τα κυάλια μας και ξεχωρίσαμε στον κήπο ψάχνοντας για πουλιά. Μια σπάνια κουκουβάγια μάς επέτρεψε να την παρατηρήσουμε κουρνιασμένη σε ψηλό κλαρί κι άλλα πουλιά μάς συντρόφεψαν με την παρουσία ή το κελάρηδημά τους στο οδοπορικό μας μέσα στην καρδιά της μεγαλούπολης.

• **Στις 20 Οκτωβρίου 1996** με οδηγό τον παλιό μας φίλο γεωπόνο Κ. Πινάτση περπατήσαμε στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας, τον κυριότερο πνεύμονα του Λεκανοπεδίου της Αττικής με το μοναδικό πλούτο σε φυτά αλλά και ζώα. Κυκλάμινα, κρόκοι

Στο κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελώνων (24/11/96).

Φωτο: Α. Κ-Μ.

κολχικά, μανιτάρια και οι μακρινές φωνές των ελαφιών του βουνού μάς συνόδεψαν μέσα από ρεματιές και ξάγναντα έως το αρχαίο φρούριο της Φυλής και το εκκλησάκι του Αη Γιώργη...

• **Το Σάββατο 24 Νοεμβρίου**, ήρθε ο καιρός να επισκεψθούμε κι εμείς το ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΧΕΛΩΝΩΝ που έχει στήσει στη Γλυφάδα ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ. Στο Κέντρο μάς ξενάγησαν η Χαρίκλεια Κοψιδά και η Στεφανία Σαρασίτη. Στην αρχή παρακολουθήσαμε την περιπέτεια της ζωής των θαλάσσιων χελωνών. Ύστερα κάναμε ένα γύρο στις ειδικές δεξαμενές όπου φιλοξενούνται οι τραυματισμένες χελώνες για να γιατρευτούν κοντά στην θάλασσα για να κούνεται το κύμα της και να μυρίζουν το άρωμά της, περιμένοντας να γυρίσουν κοντά της.

• Τέλος σαν επιστέγασμα της δουλειάς του 1996 ήρθε η πραγματοποίηση μιας ιδέας της γεωλόγου μέλους μας κ. Γεωργίας Φέρμελη. ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΜΕ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ. Αυτό θα είναι το θέμα της νέας πολύμηνης δρα-

στηριότητας της ΠΑΡΕΑΣ. Από νωρίς το φθινόπωρο τα μέλη της Εκπαιδευτικής Ομάδας, η Γεωργία Φέρμελη, η Άννα Μαργαριτούλη, η υπογράφουσα, και ο Θανάσης Καλαϊτζίδης συναντηθήκαμε πολλές φορές για να προσδιορίσουμε το περιεχόμενο της δραστηριότητας, να το προσαρμόσουμε στο επίπεδο των παιδιών, να οργανώσουμε τις επισκέψεις. Αποφασίστηκε να γίνουν 5 επισκέψεις στις περιοχές ΠΙΚΕΡΜΙ, ΒΡΑΥΡΩΝΑ, ΡΑΦΗΝΑ, ΚΑΚΙΑ ΣΚΑΛΑ, ΣΟΥΣΑΚΙ και ΠΕΝΤΕΛΗ. Η δραστηριότητα βαφτίστηκε από την Άννα: ΒΡΑΧΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ – ΠΕΤΡΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Βοηθοί μας διακεκριμένοι επιστήμονες, Αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Θεοδώρου, ο γεωλόγος του Μουσείου κ. Σ. Ρίζος, και οι γεωλόγοι του ΙΓΜΕ κ.κ. Αναστασία Κουτσουβέλη και Ειρήνη Δρανδάκη.

• **Στις 14 Δεκεμβρίου** έγινε η υποδοχή των παιδιών στο Μουσείο και ο κ. Ρίζος τους ξενάγησε στα μυστικά της γεωλογικής ιστορίας της γης και του επαγγέλματός του, στις αίθουσες και τα εργαστήρια του Μουσείου.

Στην αίθουσα του Γεωλογικού Τμή-

ματος του Μουσείου τα παιδιά έκαναν την γνωριμία με τις διάφορες κατηγορίες πετρωμάτων και τα απολιθώματα μέσα από τις βιτρίνες του Μουσείου αλλά και με εκθέματα και πειράματα που είχαμε προετοιμάσει.

Η δραστηριότητα ήδη συνεχίζεται μέσα στο 1997 και η παρουσίασή της ελπίζουμε ότι θα γίνει μέσα στο Μάιο, ενώ το σύνολο των πληροφοριών που θα προκύψουν από την δραστηριότητα επιθυμούμε να αποτελέσουν ένα εκπαιδευτικό πακέτο για να χρησιμοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς στα σχολεία αλλά και από άλλες ομάδες παιδιών.

Τελειώνοντας, θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την κ. Άννα Μαργαριτούλη που οργανώνει τις δραστηριότητες του παιδικού τμήματος. Γιατί δεν φτάνει να έχουμε ιδέες και δεν είναι περιβαλλοντική εκπαίδευση τα κηρύγματα για το περιβάλλον με λόγια σπουδαία. Η περιβαλλοντική συνείδηση αποτελώνται μέσα από δράση και η κ. Μαργαριτούλη έχει την ικανότητα να πάρει απ' το χέρι μια ιδέα, να την μετατρέπει σε δράση και να πλάθει μ' αυτήν συνείδηση.

Σοφία Λούζη

Δίκτυο εθελοντών περιβάλλοντος

Ο κοινωνικός Ξενώνας Νυμφαίου που φιλοξένησε τη συνάντηση

Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και η περιβαλλοντική οργάνωση ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ με τη συνδρομή της Εθελ. Εργασίας Θεσ/νίκης και την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διοργάνωσαν συνάντηση στο Νυμφαίο του Νομού Φλώρινας. Το θέμα της συνάντησης ήταν "Εθελοντισμός και Φυσικό Περιβάλλον – Οργάνωση

προγραμμάτων και δικτύωση μη κρατικών Οργανώσεων που οργανώνουν δραστηριότητες εθελοντικής εργασίας νέων στον τομέα διατήρησης της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος"

Η συνάντηση έγινε μεταξύ 13 και 16 Απριλίου και πήραν μέρος γύρω στους 30 εκπρόσωποι οργανώσεων. Τους Φίλους Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας εκπροσώπησε η υπογράφουσα.

Η διοργάνωση ήταν αποτελεσματική και η φιλοξενία ιδιαίτερα ζεστή. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα κλίμα ουσιαστικής και εποικοδομητικής συνύπαρξης και συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων.

Το αποτέλεσμα ήταν θετικό, αποφασίστηκε δηλαδή να δημιουργηθεί δίκτυο συντονισμού και συνεργασίας των Μή Κρατικών Οργανώσεων, ο "Αρκτούρος" δε να είναι ο φορέας που θα υλοποιήσει τις αποφάσεις.

Μαρία Μακριδάκη

ΑΣ ΑΝΟΙΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ

Σπην προσπάθειά του για αύξηση των εσόδων του Σωματείου, το Δ.Σ. αποφάσισε να μην αυξήσει την ετήσια συνδρομή που παραμένει από το 1995, 6.000 δρχ. για τους μεγάλους και 3.000 δρχ. για τα παιδιά, αλλά να ξεκινήσει εκστρατεία εγγραφής νέων μελών.

Η εκστρατεία απέδωσε πολλά νέα και δραστήρια μέλη. Η προσπάθεια βέβαια συνεχίζεται. Παρακαλούμε λοιπόν και πάλι τους «Φίλους» να προτείνουν στους γνωστούς τους να γραφτούν μέλη και να προσυπογράψουν τις αιτήσεις τους όπως απαιτείται από το καταστατικό μας.

Κάθε μέλος των «Φίλων»:

- Λαμβάνει το ενημερωτικό έβλαπτο τεύχος φορές το χρόνο.
- Ειδοποιείται ταχυδρομικά για τις εκδηλώσεις (εκδρομές, συζητήσεις, διαλέξεις κ.α.) σχετικά με τη φυση και το περιβάλλον.
- Παίρνει ταυτότητα μέλους με την οποία έχει δωρεάν εισόδη στο Μουσείο και έκπτωση στο πληρίτριο.
- Έχει τη δυνατότητα να προσφέρει κάποια εθελοντική εργασία όποτε και όπου της ζητείται.

ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΟΥΣ

Προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου «Οι Φίλοι του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας», Λεβίδου 13, 145 62 ΚΗΦΙΣΙΑ τηλ. 8083289, 8015870, fax 8083289.

Ηαρακαλώ να με συμπεριλάβετε ανάμεσα στα τακτικά μέλη του Σωματείου «Οι Φίλοι του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας».

Γνωρίζω τους σκοπούς και τις υποχρεώσεις μουν από το καταστατικό του.

(υπογραφή) .....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΛΟΥΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: .....

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ..... ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ .....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (οδός αριθμός).....

(ταχ. κώδικας).....(περιοχή) .....

ΤΗΛΕΦΩΝΟ (πρωτινές ώρες) ..... FAX .....

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ (απάντηση υποχρεωτική για παιδιά) .....

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ή ΙΔΙΟΤΗΤΑ.....

Η υπογραφή μουν προτείνεται από τα δύο μέλη που υπογράφουν παρακάτω: (απαιτείται μόνο για τους ενήλικες)

ΟΝΟΜ/ΜΟ ..... υπογραφή .....

ΟΝΟΜ/ΜΟ ..... υπογραφή .....

Ημερομηνία .....

Απόφαση Δ.Σ.: αρ. Πρακτικόν ....., Ημερομηνία .....

Εκδότης/διοικητής:
«ΦΙΛΟΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ
ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»
Λεβίδου 13, 145 62 Κηφισιά
τηλ.: 8083.289, 8015.870

Υπεύθυνη σύμφωνα με το νόμο:
Φρούσα Πηλαράκη: Πρόεδρος
Στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση-Φίλμς κειμένων
Γ. Μαντενώτης 8067.037
Τυπωθήκε στο λιθογραφείο «I. Μακρής Α.Ε.»
Κηφισίας 40 - Μαρούσι
Τιμή τεύχους για τα μη μέλη των «Φίλων» ΔΡΧ.: 200

